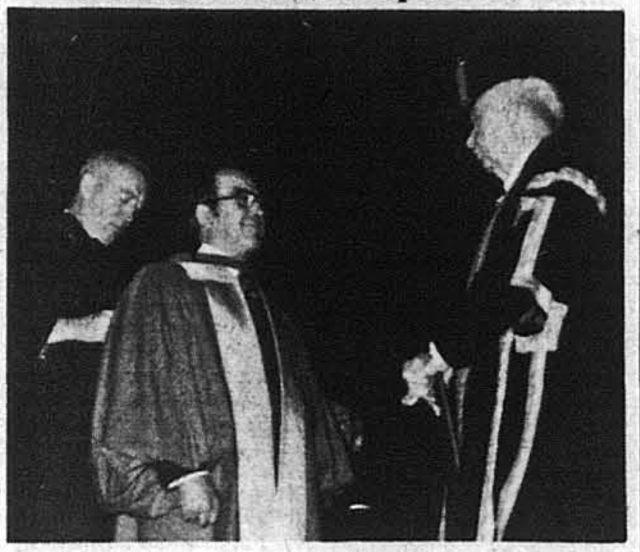
Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 230. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ЖОВТНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 20, 1977 No. 230. VOL. LXXXIV.

Саскачеванський університет відзначив сен. П. Юзика почесним докторатом

Сен. Павло Юзик [другий зліва] одержує почесний докторат прав від Джона Діфенбейкера, колишнього прем'єр-міністра Канади, а під цю пору канцлера Саскачеванського університету.

Оттава. — Як уже інформовано, Саскачеванський університет надав сен. Павлові Юзикові почесний докторат прав. Сен. Юзик, крім сенатських обов'язків, займає становище професора російської історії при Оттавському університеті та є головним директором УНСоюзу на Канаду.

Почесний докторат вручив сен. Юзикові, до речі колишньому абсольвентові Саскачеванського університету, його канцлер і колишній прем'єр-міністер Канади, Джон Діфенбейкер. Як відомо, Дж. Діфенбейкер назначив сен. Юзика на цей пост у федеральному парляменті Канади в 1963-му році. Під час церемонії вручення докторату Дж. Діженбейкер відмітив особливо заслуги сен. Юзика в ділянці багатокультурности і його вклад в оборону прав людини.

У Видавництві Гарвардського університету появилася англомовна книга студій Української Революції 1917-1921 рр.

Кембридж, Масс. — У В-ві Гарвардського університету щойно появилася друком в англійській мові монументальна книга студій Української Революції 1917-1921 років, видана Гарвардом для Гарвардського Українського Дослідного Інституту при фінансовій допомозі Українського Народного Союзу, що й зазначено на заголовній сторінці. Книга, яку зредагував проф. д-р Тарас Гунчак, має англомовну назву: The Ukraine, 1917-1921: A Study in Revolution та крім передмови проф. Т. Гунчака і вступного введення, що його написав проф. Річард Пайпс, містить 14 статтей-праць таких відомих авторів-науковців: Володимир Стойко: „Українські національні аспірації і російський Тимчасовий уряд"; Ігор Каменецький: „Грушевський і Центральна Рада"; Тарас Гунчак: „Україна під владою Гетьмана Павла Скоропадського"; Марта Богачевська-Хомяк: „Директорія і Українська Національна Революція"; Ярослав Білинський: „Перебрання України комуністами"; Юрій Борис: „Політичні Партії в Україні"; Іван С. Решетар: „Комуністична партія України і її роля в Українській Революції"; Іван Л. Рудницький: „Четвертий Універсал і його попередники"; Богдан Р. Боцюрків: „Церква і Українська Революція"; Артур Е. Адамс: „Велика Українська Жакерія"; Франко Сисин: „Нестор Махно і Українська Революція"; Олег Федишин: „Німці і Союз Визволення України, 1914-1917"; Джордж А. Брінклі, мол.: „Альянтська політика і французька інтервенція в Україні 1917-1920" та Констанин Варвар: „Америка і Українська Національна Справа, 1917-1920". До книги, яка має 424 сторінки та тверду, полотняну обкладинку із золотим написом, додатні тексти чотирьох Універсалів УЦРади в англійському перекладі, список авторів та індекс. Книга коштує $15.00 і її можна набути в книгарні „Свободи".

„Прометей" і „Діброва" з Торонта цієї неділі виступлять в Рочестері

Рочестер, Н. Й. (Б. Г.) — Нову українську пісню „В'язень" — Турейкова привезе чоловічий хор „Прометей" із Торонта на великий концерт „Луна й ритм України" дня 23 жовтня ц. р. Оттавський критик звернув на неї свою спеціяльну увагу. Жіночий хор „Діброва" везе зі собою „Спалену пісню" Чинча. Словом, дбайливо дібрана програма пройде в цьому дні на великій сцені Істмена. Телевізійна станція русло 13, повідомила про цей рідкісний концерт 16-го і 17-го жовтня о годині 6-ій вечора. Раніше повідомляли станції русло 10 і тепер проходить через русло 8 в різних порах дня. Англомовна преса „Демократ енд Кронікл" вже повідомляла платними оголошеннями і ще буде. Тому, що заінтересування цією імпрезою є велике, прохається подбати вчасно про квитки, найкраще вже тепер, як написано в афішах і летючках, бо каса в день концерту буде чинна тільки неділях три години. „Істмен Мюзік Лайн" помістила своє оголошення про цей концерт і, покрутивши числа телефону 275-3111, можна довідатися про цей концерт.

ГАННА КОЛЕСНИК ВИСТУПИТЬ ЦІЄЇ НЕДІЛІ В СИРАКЮЗАХ

Сиракюзи, Н. Й. — Ганна Колесник, колишня солістка Київського театру опери і балету, яка кілька років тому разом з мужем Володимиром Колесником вибрала волю й опісля своїм концертовим турне одушевляла українську й американську та канадську публіку в ЗСА і Канаді, матиме цієї неділі, 23-го жовтня, концерт оперних арій і композицій та народних пісень в Сиракюзах, Н. Й. Концерт відбудеться під протекторатом місцевого Відділу УККА в залі Вест Гілл Гайскул в год. 5-ій по полудні.

КОМПРОМІС ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ЗБРОЇ НЕ ПОСЛАБИТЬ ОБОРОННОЇ СИЛИ ЗСА — ТВЕРДИТЬ БІЛИЙ ДІМ

Вашінгтон. — З огляду на те, що протягом останніх кількох днів в обох Палатах Конгресу чільні законодавці висловили застереження відносно „тентативного компромісу" між ЗСА і СССР в справі нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї, Білий Дім розпочав кампанію, яка має на меті переконати Конгрес і Департамент оборони, що концесії на які погодилися президент Джіммі Картер і державний секретар Сайрус Венс у недавніх нарадах із совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком, не послаблять військової сили ЗСА.

Ряд законодавців, між ними демократичний сенатор Генрі Джексон із стейту Вашінгтон, висловили побоювання, що американська згода, щоб Совєтський Союз міг „змодернізувати" біля 300 важких ракет типу СС-18, як теж на „тимчасове" обмеження засягу американських „крилатих ракет", може спричинитися до того, що СССР здобуде в недалекому майбутньому військову перевагу над ЗСА.

Білий Дім твердить, що „тентативне домовлення" сприятиме більше справі світового миру, ніж попередній договір з 1972-го року та що домовлення „справедливіше" для обох держав від договору між колишнім президентом Джералдом Фордом і совєтським лідером Леонідом Брежнєвим з 1974-го року.

„Правда", офіціоз комуністичної партії Совєтського Союзу, у своєму виданні з неділі, 16-го жовтня, зазначує, що хоча ще не усунено всіх розбіжностей між становищами СССР і ЗСА щодо нового договору в справі обмеження стратегічної зброї, то „тентативне домовлення" дає підстави твердити, що обидві держави „ступили на шлях", який таки доведе до нового договору.

Картер відвідає теж Савдійську Арабію

Вашінгтон. — Білий Дім інформує, що коли президент Джіммі Картер в кінці листопада і на початку грудня відбуватиме свою 11-денну подорож по чотирьох континентах світу, то відвідає 9, а не 8 країн, як це первісно пляновано, бо вирішив відбути теж наради з провідниками Савдійської Арабії.

Раніше речники уряду повідомили, що Президент відвідає Венесуелю, Бразилію, Нігерію, Індію, Іран, Францію, Польщу і Бельгію, а тепер вирішив додати до листи держав і Савдійську Арабію. Таким чином він протягом 11 днів побуватиме на чотирьох континентах: в Південній Америці, Африці, Азії та в Европі.

Відбувся Крайовий З'їзд Уладу Пластового Сеніорату в ЗСА

Ню Йорк. (Н. Н.) — 8-го жовтня 1977 р. в Соммервіллі, Н. Дж. в „Голідей Інн" відбувся XI Крайовий З'їзд Уладу Пластового Сеніорату. З'їзд відкрив молитвою дотеперішній голова Крайової Булави УПС в ЗСА — пл. сен. ktr. Михайло Юзенів. Після відспівання пластового гимну, однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять 24-ох сеніорів та сеніорок, які померли в останніх роках.

До Почесної Президії З'їзду були запрошені Начальний Пластун пл. сен. Ю. Старосольський, Голова Гол. Пл. Ради пл. сен. Я. Гладкий та Голова Пласту в ЗСА — пл. сен. А. Мицьо. До Ділової Президії були обрані: на предсідника — Мирослав Лабунько і Олександра Юзенів. Комісії З'їзду очолили: номінаційну — Володимир Бакалець, верифікаційну — Андроник Копистянський, резолюційну — Іван Нинка. Присутні одержали видруковані звіти Крайової Булави, а голова М. Юзенів ще усно підкреслив важливіші події і проблеми. Після дискусії над звітами пл. сен. Христя Навроцька відчитала звіт Кр. Пл. Ради з перевірки дії Кр Булави і в її імені запропонувала уділення абсолюторії з признанням, що й схвалено одноголосно. Начальний Пластун Ю. Старосольський склав учасникам привіт та побажав, щоби Сеніорат творив і в Пласті і в громаді таку силу, якою він повинен бути. З'їзд привітали також Голова Пласту в ЗСА А. Мицьо, представник Пласту в Англії пл. сен. І. Лагодинська та від Гол. Пл. Булави — пл. сен. Слава Рубель.

Резолюційна комісія представила з'їздові резолюції, як напрямні для праці нової Кр. Булави і їх одобрено. Номінаційна комісія подала і з'їзд обрав таку нову Крайову Булаву Українського Пластового Сеніорату в ЗСА: голова — Михайло Юзенів, члени — Оксана Лобачевська, Володимир Бакалець, Вячеслав Вишневський, Орест Гаврилюк, Володимир Залуський, Іван Нинка, Ярослав Оберишин та Роман Яцушко. Пластунів сеніорів і сеніорок на терені ЗСА є 840, і вони згуртовані у 30 осередках, де діє Пласт.

КРЕМЛЬ ШУКАЄ НОВИХ ШЛЯХІВ ДЛЯ ПОБОРЮВАННЯ „ЕВРОКОМУНІЗМУ"

Београд, Югославія. — Флора Люіс, кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" на Европейській Конференції для справ миру і співробітництва в Београді, інформує, що між численними европейськими делегаціями поширилися вістки про внутрішні „непорозуміння" між кремлівськими верховодами, які, мовляв, не знають, як в дальшому підходити до доктрини „еврокомунізму" і яке зайняти становище до внутрішнього тиску дисидентів та руху спротиву в самому Совєтському Союзі. Західні амбасади в Москві також повідомляють, що на Кремлі існують різниці поглядів між поодинокими верховодами і досі, як виглядає із совєтської преси та ідеологічних журналів, які подають дуже часто суперечні інформації, спірні справи не вдалось полагодити. Політичні обсерватори вважають, що йдеться в першу чергу про справу внутрішнього тиску і руху дисидентів та їхніх прихильників, які домагаються лібералізації режиму як також західного тиску на Конференції в Београді за людські права. Виглядає однак, що проблема „еврокомунізму" є першочерговою справою, яку намагаються сяк-так розв'язати комуно-московські верховоди, щоб оминути цілковитого розпаду комуністичного руху в світі. Як відомо, деякі, зокрема европейські, комуністичні партії заявляють, що вони включаються в демократичну систему західних країн і відкидають домінацію Москви. Дуже часто цією проблемою займається совєтський журнал „Новоє Время", який друкується кількома західними мовами і широко розповсюджений на Заході. Свого часу цей журнал вів відкриту кампанію проти лідера Комуністичної партії Еспанії Сантіяго Карріля. Кілька тижнів пізніше в цьому ж журналі появилася незамітна нотатка, що Москва не має жадних жалів до европейських комуністичних партій. Автори замітки заперечили також поголоски, які були поширились на Заході, що Кремль працюватиме в напрямі усунення Карріля. При тому „Новоє Время" в окремій статті нападає на західних журналістів, які, мовляв, намагаються „розпалювати війну між дружніми компартіями". У черговому числі журналу була надрукована довша стаття колишнього лідера Компартії Франції Моріса Тореза, в якій він стверджує, що система Совєтського Союзу, сперта на робітничу клясу і диктатуру пролетаріяту, одинока спроможна повалити капіталістичну систему. Відомо ж, що теперішні керівники французької Комуністичної партії, а зокрема її лідер Жорж Марше, відкинули диктатуру пролетаріяту і підпорядкованість Москві та проголосили, що маршу-

(Закінчення на ст. 4-ій)

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКОВИКИ ЗВІЛЬНИЛИ ЗАКЛАДНИКІВ У ЗАХОПЛЕНОМУ ЛІТАКУ, УБИЛИ 4-ОХ ТЕРОРИСТІВ

Бонн, Західня Німеччина. — Дев'ятдесят хвилин перед вигасненням реченця, що його визначили терористи, які захопивши літак німецької повітряної лінії „Люфтганза" з 86-ма пасажирами, домагаючись звільнення раніше арештованих німецькою поліцією терористів з групи Бадера-Майнгофа, і двох членів Палестинської Визвольної Організації, арештованих в Туреччині та 15 мільйонів німецьких марок викупу, погрожуючи рівночасно, що як їх вимоги не будуть взяті до уваги, вони висадять літак разом з пасажирами в повітря. Німецькі вояки звільнили усіх пасажирів і вбили 4-ох терористів. Терористи захопили літак в польоті з Маюрки до Франкфурту і на протязі 5 днів відбули 6,000 миль подорожі з зупинкою в Римі, на Кипрі, Баграіні, Думаї, Атенах і Могадішу в Сомалії, де на них наскочили, прибувши окремим літаком з Німеччини, спеціяльно вишколені для таких акцій військовики, зірвали спеціяльним вибуховим приладом двері літака, застрілили чотирьох терористів і звільнили усіх закладників. Успішна акція німецьких вояків викликала вдоволення у цілому світі і була тріюмфом для теперішнього канцлера Західної Німеччини Гельмута Шмідта, який від першої хвилини відмовлявся виконати вимоги терористів. Окремий відділ німецьких вояків був сформований після мюнхенської масакри, яку зорганізували були арабські терористи і їхні помічники проти ізраїльської олімпійської команди. Подібним відділом розпоряджає також Ізраїль, який в минулому році звільнив закладників на летовищі Етебне в Уганді.

Речник німецького уряду Кляус Боллінг, висловив подяку урядові Сомалії, без співпраці якого німецьке командо не змогло б було виконати свого завдання. Канцлер Шмідт вислав на руки президента Сомалії спеціяльну телеграму, в якій заявляє, що „ми ніколи не забудемо Вам тієї співпраці". Також президент Картер висловив признання німецьким військовикам за їхній відважний акт у звільненні 86-ох пасажирів.

МІЖНАРОДНА АМНЕСТІЯ ЗАКЛИКАЄ УРЯДИ ЗВІЛЬНИТИ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

Ослью, Норвегія. — Ройтер інформує, що Міжнародна Амнестія, після одержання вістки про Нобелівську нагороду миру, опублікувала звернення до урядів усіх держав світу, закликаючи їх звільнити усіх політичних в'язнів, знесення кари смерти і заборони тортур. Крім того, речники Міжнародної Амнестії заявили, що гроші, одержані разом з грамотою Нобля, будуть зужиті на поширення праці Амнестії в країнах третього світу, включно із країнами Азії і Латинської Америки. Айсе Ліонаес, голова Нобелівського Комітету, заявив, що признання нобелівської нагороди миру для Міжнародної Амнестії, було рівночасно визначенням року 1977, роком політичного в'язня. „У світі зростаючої брутальности, поширення наруги над людиною, тероризму і індивідуальних тортур, Міжнародна Амнестія докладала багато зусиль, щоб охороняти гуманітарні вартості", — стверджується в аргументації норвежського парляменту, який приділяє мирові нагороди Нобля.

Численні норвежські парляментарні звертали увагу, що Міжнародна Амнестія, яка обороняє політичних в'язнів, дуже часто зустрічалася з незаслуженою гострою критикою і засудом багатьох східніх і західних урядів і тому признання її нагороди Нобля було частинним признанням для неї Речники Амнестії при тому відмітили, що помимо того,що деякі країни вважають, що Амнестія вмішується у їхні внутрішні справи, організація „не має заміру міняти свою тактику, чи завертати з обраного шляху". З великою радістю прийняв вістку про нагородження Міжнародної Амнестії совєтський дисидент Андрей Сахаров, який раніше сам одержав цю нагороду. Він ствердив, що Міжнародна Амнестія багато зробила також для облегшення долі людей в комуністичних країнах.

Совєти збільшили вдвоє кількість своїх шпигунів на Заході

Париж. — Місцевий тижневик „Українське Слово" з 16-го жовтня передає повідомлення китайського пресового агентства Сінгуа про те, що СССР, загрожуючи Европі величезними контингентами збройних сил, водночас посилює там також і свою шпигунську діяльність. За інформаціями агентства, число совєтських агентів в Західній Европі протягом останнього року збільшилося на 900 осіб. Покликуючися на італійську пресу, Сінгуа твердить, що в совєтських посольствах, акредитованих в країнах НАТО, на кожних чотирьох службовців посольства припадає три агенти КҐБ.

За повідомленням шведської преси, кількість совєтських шпигунів в таких країнах як Швайцарія, Австрія, Фінляндія, Ірляндія, Швеція та в інших західноевропейських країнах останньо подвоїлося. КҐБ обробкою і підкупом заангажувало для своєї роботи понад 30 тисяч осіб на Заході. За допомогою шантажу та погроз КҐБ анагажує для своєї роботи туристів, які відвідують СССР, і громадян західних країн, які працюють в СССР.

Совєтські агенти на Заході вкладають на себе часто тоги „дипломатів", „учених", „кореспондентів", „торгівців", „моряків" тощо. Вони збирають військові, політичні, економічні і технологічні інформації. Під маскою посилення економічної та технологічної співпраці з Заходом, СССР посилає більше число шпигунів для зібрання економічних та наукових інформацій, зокрема з ділянки ядерної промисловості, комп'ютерів та літакобудування.

Совєтське шпигунство ведеться не тільки на суші, але на морі та в повітрі. Чимале число совєтських літаків постійно фотографують з великих висот обширні Західньої Европи.

Совєти висилатимуть до Етіопії медичну і іншу допомогу

Москва. — Совєтський Союз, як інформує ТАСС, висилатиме вчедові збільшену допомогу для Етіопії, головно медикаменти, харчі, одяг тощо. В повідомленні ТАСС нічого не згадується про постійну совєтську допомогу зброєю, з допомогою якої етіопійські військові частини ведуть війну не тільки проти сомалійців, але також проти внутрішніх партизанських частин, які не погоджуються з прокомуністичним напрямком у політиці теперішніх керівників тієї, колись спокійної африканської країни. Говорячи про події в Етіопії, ТАСС говорить тільки про „військові дії", не згадуючи ні словом про Сомалію, військові частини якої контролюють частину території Етіопії. Обидві країни — Етіопія і Сомалія є альянтами Москви, але Кремль, у конфлікті між ними, більше схиляється до Етіопії.

УЧНІ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В ТРЕНТОНІ ОДУШЕВЛЕНІ ВЛАШТУВАННЯМ УНС І „СВОБОДИ"

Учні Школи Українознавства при Народному Домі в Трентоні зі своїми опікунами й учителями під час відвідин в Головній Канцелярії УНСоюзу.

Кілька десятків юнаків і юначок, учнів Школи Українознавства при Народному Домі в Трентоні та членів місцевої Пластової Станиці, протягом кількох годин минулої суботи, 15-го жовтня, милувались і подивляли приміщення та влаштування Головної Канцелярії УНСоюзу і в-ва „Свобода", відвідавши їх під опікою своїх голови Батьківського Кружка п. Миколи Веремієнка та учителів: пп. Галини Костюк, Людмили Скремети і Людомира Онишкевича. Гостями в приміщеннях зайнявся головний секретар Володимир Сохан, знайомлячи юних відвідувачів не тільки з влаштуванням і працею Головної Канцелярії УНС, але й коротко з минулим та сучасним цієї найбільшої у вільному світі української установи. Ред. А. Драган додатково познайомив відвідувачів з видавництвом УНСоюзу.

ОДУМ вшанує Г. Китастого у 70-ліття з дня народження

Ярдвілл, Н. Дж. (О.Ш.) — 22-го жовтня ц.р. у великій залі української православної церкви св. Юрія Переможця в Ярдвіллі (біля Трентону) ОДУМ влаштовує Ювілей маестрові Г. П. Китастому з нагоди його 70-ліття з дня народження. В програмі ювілею: бенкет-концерт і баль. В концерті візьмуть участь наші відомі солісти: Г. Шерей, М. Кокольська, В. Тисовський, маестро Соневицький, балерина Г. Козак та бандуристи — переважно його учні літніх таборів вдосконалення гри на бандурі, які відбуваються вже протягом чотирьох років на Одумівській оселі „Київ".

Влаштуванням цього Ювілею ОДУМ має на меті віддати пошану патріярхові українського національного інструменту бандури, який майже ціле своє життя присвятив не лише грі на бандурі, але й унікальній композиції музики для бандури. Його праця залишиться дуже дорогоцінним вкладом у розвиток української культури і, очевидно, відіграє спеціяльну ролю у вихованні молодої української людини поза межами України.

Ювілейний комітет закликає українське громадянство взяти участь у цьому святкуванні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Шкідлива співпраця

Минулого тижня американська ,,космічна таксівка'', яку названо ,,Ентерпрайс'' і яка в недалекому майбутньому перевозитиме американських астронавтів і науковців до космічних лябораторій в орбіті Землі, відбула свій четвертий успішний пробний полет, під час якого виконано всі заплящовані досліди.

В той самий час два совєтські космонавти, які вилетіли в космос на кораблі ,,Союз-23'', не могли виконати свого завдання, а саме, злучитися зі совєтською дослідною лябораторією і після тільки 24-годинного перебування в орбіті мусіли повернутися на Землю.

Новий американський успіх і чергова совєтська невдача — це тільки ще один доказ, що протягом останніх кільканадцятьох років Совєтський Союз опинився дуже далеко позаду ЗСА в ділянці дослідів космосу. Наприклад, коли американські астронаті вже кількакратно осідали на Місяці, совєтські космонавти там ще зовсім не були.

Однак, не зважаючи на те, що ЗСА так випередили Совєтський Союз в ділянці космічних дослідів, американське Крайове Аеронавтичне і Космічне Управління (НАСА) недавно знову повідомило, що незабаром відбуватимуться дальші переговори з представниками Академії Наук СССР щодо спільних експериментів на ,,міжнародній космічній станції-лябораторії'', які мали б проходити в 1980-их роках.

Ще в липні 1975-го року відбувся перший спільний полет американських астронавтів і совєтських космонавтів у сполучених космічних кораблях ,,Аполло'' і ,,Союз''. Отже, спільні досліди на ,,міжнародній космічній лябораторії'' були б продовженням цієї співпраці ЗСА і СССР у космосі.

Проте, на підставі досвіду з цього спільного полету в 1975-му році можна твердити, що і всі майбутні спільні космічні полети чи досліди на космічних лябораторіях принесуть багато більше користи Совєтському Союзові, ніж Америці. СССР, який, як згадано, опинився дуже далеко позаду ЗСА щодо дослідів космосу, під час підготови до спільного полету в липні 1975-го року, як теж в час самого полету одержав багато американського технологічного знання, випрацьованого американськими науковцями протягом довгих років. Ці досліди коштували Америці великі суми грошей і труду, а Совєтський Союз у липні 1975-го року дістав це технологічне знання безкоштовно, що дало Москві змогу призначити більше грошей на розбудову різних родів зброї для здійснення своєї остаточної цілі: завоювання світу. Такі коштовні і небезпечні для ЗСА і цілого вільного світу ,,подарунки'' дістане Совєтський Союз із усіх майбутніх спільних космічних дослідів.

Крім цього, дальша співпраця ЗСА і СССР у космосі може витворити у багатьох країнах світу помилкове враження, що Совєтський Союз нібито є на тому самому рівні з Америкою в ділянці космічних дослідів, коли в дійсності СССР опинився далеко позаду ЗСА. Дальші спільні досліди можуть спричинитися до підсилення совєтської брехливої пропаганди про нібито ,,передову'' совєтську технологію і науку.

Отже, можна є певністю твердити, що співпраця ЗСА із Совєтським Союзом щодо дослідів космосу дуже корисна для Москви, але шкідлива для Америки. Тому Білий Дім і НАСА повинні застановитися над тією проблемою ще заки погодяться на спільні експерименти із Совєтським Союзом на ,,міжнародній космічній станції-лябораторії'', бо така співпраця є дуже однобічна і виразно проти найкращих інтересів Америки.

Застій в ОН

Наради XXXII Сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, які тривають вже майже місяць з участю у початковій стадії міністрів закордонних справ багатьох держав, покищо не принесли жадних позитивних результатів чи розв'язки бодай головних питань, які стояли на першому місці обговорення тієї міжнародної організації. Небагато, як виглядає, допомогла примирлива промова президента ЗСА Джіммі Картера, яку він виголосив на сесії Генеральної Асамблеї у вівторок, 4-го жовтня ц. р., і в якій він закликав Совєтський Союз зменшити кількість нуклеарної зброї, відмічуючи, що З'єднані Стейти Америки готові зменшити запаси атомової зброї на 50 відсотків, якщо це мало б спричинитися до зменшення атомового озброєння у світі, і якщо тим самим шляхом пішли б інші потуги світу, зокрема Совєтський Союз. Ні однієї справи, яка досі стояла на порядку нарад — передання влади в Родезії в руки автохтонів, тобто чорної більшости, поширення політичних прав чорних у Південній Африці, підписання мирового договору між Ізраїлем і арабськими країнами на Близькому Сході та багато інших, Генеральній Асамблеї не вдалось позитивно полагодити, і вони, поза незобов'язуючими резолюціями, дальше залишилися проблемами для світу.

Треба при тому відмітити, що генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм вже раніше скептично висловився про неефективність праці деяких головних агенцій Об'єднаних Націй, а головно про Раду Безпеки, яка, згідно з даними Вальгайма, за час свого існування відбула понад дві тисячі засідань, з них 467 засідань для розв'язки проблеми Близького Сходу, але ця проблема й досі залишається нерозв'язаною, щобільше, вибухово-небезпечною. У своїй критиці Ради Безпеки ОН за її неуспіх у виконанні покладених на неї Статутом обов'язків з усіх питань, а не тільки Близького Сходу, Вальдгайм заявив, що Рада Безпеки і деякі інші агенції ОН відбувають сотні безплідних засідань і все це діється в часі дуже глибоких криз та міжнародних конфліктів. Все це говорить, що у самій процедурі діяльности цих агенцій не все гаразд.

І хоч генеральний секретар ОН говорив тільки про Раду Безпеки і про ,,деякі'' агенції Об'єднаних Націй, то фактично його критику можна віднести до цілої системи ОН, праця якої викликає сумнів в членських державах щодо спроможности ОН розв'язати будь-яке питання міжнародного значення. Знавці твердять, що якщо в найближчому майбутньому не буде піднесена ефективність в праці ОН, то її чекає доля Ліги Націй, або в кращому випадку вона перетвориться на організацію балакунів, чи стане форумом пропаганди багатьох, зокрема диктаторських держав. Якщо б, однак, дійшло до такого стану, то ОН не видержить фінансово і тоді заламання прийде на цілій лінії. Також проголошені Декляраціï ОН про людські права, які говорять про високі цілі в царині здійснення свобід людини, але не здійснювані на практиці державами-членами ОН, свідчать не тільки про застій, але про завмирання Організації Об'єднаних Націй. Тільки активна дія рятує від смерти кожну організацію, а тим більше організацію

огг

Таїса Богданська

УМІ ВІДЗНАЧАЄ 25-РІЧЧЯ

Цього року сповнилося 25 років існування Українського Музичного Інституту Америки. У 25-річчя діяльности цього Інституту мусимо звернути наші очі назад, на цей важливий день 29-го серпня 1952 р., коли група музик-ентузіястів під проводом проф. Романа Савицького взялась до великого і сміливого діла.

Без ніяких фінансових засобів, без відповідних приміщень, але з довголітнім досвідом, професійні музики, зібрані на засіданні музичної секції Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, сказали собі: Ми починаємо колективно працювати над музичним вихованням української молоді і на взір Вищого Музичного Інституту імени Лисенка у Львові засновуємо Український Музичний Інститут в Ню Йорку та Відділи в містах, де будуть кваліфіковані музики.

Обдарований багатьма талантами піяніст і педагог Роман Савицький мав в собі ще й непересічний організаційний хист, і залізну волю, яку мають тільки великі мужі. Своїми ідеями він вмів захопити і в дуже короткому часі приєднати до праці в УМІ не тільки бувших учителів Музичних Інститутів з Галичини, музик-педагогів з Наддніпрянської України, але теж мав довір'я до зовсім молодих, часто своїх бувших учнів, які покінчили вищі музичні студії в Західній Европі (Відні, Зальцбурґу, Мюнхені, Берліні) і, опинившись в Америці, горіли бажанням працювати над українською молоддю.

Для проф. Р. Савицького добро української молоді, яка з батьками опинилась після воєнної заверюхи та таборового життя на американському континенті, було багато важливіше, як власна піяністична кар'єра, як власне здоров'я.

В українській пресі, появлялись статті проф. Савицького, де він виразно зазначував, що без УМІ українська молодь не могла б знайти джерел для збагачення свого українського духа і що вдержування української музичної культури без власних джерел взагалі неможливе, то ж саме оснування УМІ вважав конечністю.

В ,,Свободі'' з 27-го серпня 1952 р. писав: ... ,,Не таланти творять тривкі цінності, але роблять це тільки працюючі таланти і доперва на грунті твердо працюючої і шукаючої правдивого знання армії талантів можуть вирости одиниці, які штовхнуть нашу музику наперед і здобудуть для неї світ...''

Українське громадянство з великим довір'ям відгукнулось на пляни першого директора УМІ проф. Р. Савицького. Молоді батьки, які під час війни не могли дістати музичної освіти, все що найкраще хотіли дати своїм дітям. Часто з перших зароблених грошей купували інструменти і з великим довір'ям віддавали своїх дітей на науку до УМІ. Вони зрозуміли й те, що крім парафіяльних шкіл, шкіл українознавства і молодечих організацій Український Музичний Інститут це ще одна установа, яка збереже їхню дитину від злих зовнішних впливів, яка збагатить в дитині її українські надбання, вщепить любов до рідної, української культури.

Вже з вересня 1952 р. почав діяти Український Музичний Інститут в Ню Йорку і Відділи Філядельфія, Честер, Нюарк-Ірвінґтон, Пассейк, Джерзі Сити і Елізабет. В 1953 р. повстав Відділ Клівленд, опісля Лорейн, Вілмінґтон, Балтімор, Трентон, Боффало, Гартфорд і Ню Гейвен, з 1957 р. Вашінґтон, Детройт, згодом Бріджпорт, Йонкерс, Бруклин, і Чікаго. Менші осередки співпрацювали з більшими Відділами та часто спільно влаштовували іспити і виступи учнів. Іспитову комісію очолював двічі річно у всіх Відділах протягом сімох перших років директор Роман Савицький. То ж не диво, що виснажуюча педагогічна праця, організація і перевірка шкіл УМІ ослабила молоде серце і проф. Р. Савицький ненадійно відійшов у вічність — 12 січня 1960 р. на 53-му році життя.

Роман Савицький був душею УМІ і для всіх учителів, учнів, батьків та громадянства був це важкий удар: як існувати далі, як іти без провідника?!

Але надто живі і важливі були ідеї Савицького, надто богато муравлиної праці вклав він в розбудову шкіл УМІ, надто важливим було для нього дати музичну освіту якнайширшим колам нашої молоді. То ж з подвійним завзяттям ті, що залишились, продовжувати розпочате діло.

Найвищою владою УМІ є Загальний З'їзд Учителів, що відбувається раз в рік в Ню Йорку, на якому вибирається нову Управу та обговорюється педагогічну ділянку. Статут УМІ переходив різні зміни і доповнення, а в 1966 р. УМІ заінкорпоровано під назвою Український Музичний Інститут Америки, Інк., а назву директора змінено, за американським законом, на президента. Очолювали управу УМІ учителі: Роман Савицький 1952-1959, д-р Ігор Соневицький 1959-1961 д-р Зіновій Лисько 1961-1968, Дарія Каранович 1968-1970, Мелянія Байлова 1970-1976, Таїса Богданська 1976-1977.

Під цю пору працює 13 Відділів УМІ і їхніми керівниками є: Балтімор — Лідія Шавяк, Вашінґтон — Ольга Сушко - Наконечна, Детройт — д-р Богдан Лончина, Ірвінґтон — Галя Клим, Клівленд — Ірина Винницька, Лорейн — Дарія Микита, Нюарк — Дарія Каранович, Ню Йорк — Мелянія Байлова, Пассейк — Ольга Чипак, Трентон — Ярослав Лабка, Філядельфія — Юрій Оранський, Честер — Ярослава Кобрин, Чикаго — д-р Олена Квірнбах.

Годі в одній статті вичислити всі досягнення УМІ. Наша 25-річна праця проходить на очах українського громадянства, а в пресі появляються постійно звідомлення з нашої діяльности. Кожний Відділ має в собі щось індивідуальне, а спільним є наше стримління до осягнення найвищого рівня. Збірні учнівські виступи, концерти Відділів, концерти ,,Визначних учнів" тематичні вечори з доповідями, самостійні учнівські та дипломові речіталі, хорові концерти та опери, які ставив УМІ, збагачують культурне життя наших громад, а на Казочки Музичного Дошкілля жде нетерпеливо вся дітвора.

Щоб приготовити учнів УМІ до американського музичного життя, учителі включають їх до конкурсів-фестивалів, до американських авдицій, де учні здобувають перші місця, приносять часто грошові нагороди і найвищі оцінки. Тому наші учителі були вже не раз запрошені вести показові лекції для американських педагогів на їхніх місячних зборах. Завдяки високому рівні УМІ, в наших клясах навчається щораз більше американських студентів.

УМІ не тільки займається педагогічною ділянкою. УМІ спонзорує концерти мистців, авторські вечори композиторів, влаштовує концерти Української Музики, а добродійними концертами піддержує матеріяльно важливі задуми громади.

Видаванням творів українських композиторів популяризує їх серед американців. Тепер підготовляється до друку Альбом для початківців Романа Савицького, минулого року вийшла ,,Верба" Миколи Фоменка.

Всю адміністративну роботу Президії і Відділів ведуть самі учителі, часом при допомозі Батьківських Кружків.

23-го жовтня 1977 р. Учителі УМІ розпічнуть Загальним З'їздом в Ню Йорку Ювілейні святкування, які триватимуть протягом 1977/78 Шкільного Року. О год. 12-ій помолимось в церкві св. Юра, за тих, які будували УМІ, які були тими філярами на яких довгі роки спирався Інститут в різних Відділах, а які, нажаль, не діждали святкувати разом з нами. Клонимо голови перед Їх світлою

(Закінчення на ст. 3-ій)

ХАТА Й ОРАНЖЕРІЯ В КОСМОСІ

(М. Л-ий). Англійські часописи принесли вістки, що совєтські науковці жили в Сибірі чотири місяці у свого роду ,,космічній хаті'' з оранжерією, щоб переконатися, чи можливо жити в штучному оточенні, похожому на плянетарне. Якщо висліди показалися б корисними, то такий спосіб життя пристосували б у будуччині в космічних кораблях, станціях і колоніях.

Повітря, потрібне для віддиху в цій запечатаній хаті, доставляють рослини, які видають із себе кисень, а харчі й напої подають скоро виростаюча пшениця і різна городина. Рослини виростають під штучним світлом. Микола Бугреєв і Генадій Асіняров збирали свої власні плоди: пшеницю, капусту, салату, моркву, редьковці, огірки й цибулю. Дослідниця Марія Селенко покинула оранжерею після того, як устаткувала конвеєр для рослин.

Підлога тієї ,,космічної хати'' виносить 126 квадратних метрів, а об'єм — 315 кубічних метрів. Половину приміщення займають рослини, які відіграють важливу ролю в постачанні кисня. Досить води для пиття і вмивання дістається конденсацією. В одній частині тієї хати, яку зовуть ,,огородом'', є салатна городина і картопля ,,чуфа'', друга частина це ,,нива'' пшениці, яка виростає щодев'ять днів системою конвеєра, завдяки якій пшениця потребує 63 дні, щоб доспіла. В третій частині є хльореля, що знаменито витворює кисень і воду, але тієї хльорелі покищо не можна їсти. Кожний науковець у такій ,,хаті'' має свою кухню з електричною кухонкою й холодільником, душ, умивальницю і туалету та й маленьку бібліотеку. Мешканці тієї ,,хати'' можуть бачити один одного крізь велике вікно, говорити з собою через телефон, дивитися на телевізійний екран і слухати радіо. Під час усієї тієї спроби дослідники молотили свою пшеницю й уживали муку для печення хліба, паляничок, бісквітів і булочок. Щодо харчів, то тих спроб ще не викінчили. Тому, що бракувало протеін і тваринних товщів, їх заступали змагазинованими харчами.

Насправді ці спроби совєтських науковців це ніяка новина, ані сенсація, бо в Америці вже від яких десять років вирощують рослини і квіти під штучним світлом. І то навіть господині роблять це у своїх замкнених убікаціях чи пивницях. Совєтські науковці робили всі досліди на землі, де їхня хата стояла кріпко й не рухалася з місця, тому заходить питання, чи вдасться така спроба в космосі на кораблі, або на станції і колоніях, які є в русі.

Володимир Мацьків

ПОДІЯ З ІСТОРІЇ НАШОЇ ЦЕРКВИ

Цікаві події бувають не тільки в житті окремих людей, але також у житті провідних чинників і можуть мати великий вплив на життя цілого народу або його Церкви. Такі події не все йдуть з плянами людей, вони часто появляються непередбачено. Дуже можливо, що тут діє вища сила, Господня всемогучість.

Подія, про яку хочу розказати, відбулася у часі Наполеонських воєн на початку XIX сторіччя.

Саме тоді, під впливом та заходами французького цісаря Наполеона, створено т. зв. Варшавське князівство, до якого належали центральні землі Польщі. Галичина від 1772 р. належала до Австрії. Наполеон, який уважав себе непереможеним, провадив війни з різними тодішніми державами, а також і з Австрією.

Австрійський цісар, думаючи, що східній частині його держави не грозить ніяка небезпека, забрав майже все військо на захід, щоб обороняти свою державу від Наполеона.

Поляки у Варшаві, дізнавшись, що в Галичині немає війська, вислали туди свої військові частини, щоб прилучити Галичину знову до Польщі. Це їм легко удалося, бо Галичини не було кому обороняти.

Це сталося весною 1809 р.

Поляки, прибувши до Львова, столиці Галичини, почали заводити свої порядки, а рівночасно наказали нашому Митрополитові Антонові Ангеловичеві, щоб він офіційно проголосив, що Галичина стала знову частиною Польщі і все духовенство і всі миряни мають вповні повинуватись польській владі та виповняти її прикази.

Митрополит цього ніяк не хотів учинити. Він знав, що Польща давніше поневолювала наш нарід, і не хотів, щоб це саме повторилося вдруге. Він волів австрійську владу, яка показалась більш справедливою і більш людяною для українського народу.

Поляки, бачучи нехіть Митрополита до їх приказів, постановили його примусити. Вони так обсадили своїм військом Святоюрську гору, де знаходиться катедра і митрополича палата, що Митрополитові важко було свобідно рушитися. Вони робили часті ревізії у митрополичих кімнатах та забирали все, що мало якусь вартість. Добре, що наші люди, дізнавшись про це все, могли принести йому часом дещо їжі, бо поляки не дали йому навіть ложки страви.

Разом з Митрополитом був його дорадник, генеральний вікарій Львівської Архиєпархії о. д-р Михайло Гарасевич, який із усіх своїх сил підтримував становище Митрополита, а може був навіть ініціятором того опору.

Коли вже ситуація була нестерпна і дуже загрозлива, бо Митрополита хотіли арештувати і запроторити в тюрму, о. Гарасевич намовив його втікати. Він завчасу поробив всякі приготування та повідомив деяких впливових священиків про становище, в якому опинився Митрополит, і чекав тільки на пригожу хвилину, а коли вона прийшла, обидва духовники переодягнувшись у селянський одяг, непомітно вийшли зі Святоюрської гори. Це було в червні 1809 р.

Вони пішли на південь в напрямі Карпат. Ішли коло міста Бібрки, а опісля Жидачева, аж дійшли до південної границі Галичини, що лежала в Карпатах. Правда, деякі священики, до яких вони заходили по дорозі в окремих селах, старались їм допомогти харчами та відступаючи фіру або коні, якими вони їхали замість іти піхотою. Так дійшли вони до села Сенечола, що лежить серед гір майже на самій границі з Угорщиною, думаючи, що тут спокійно переживуть до того часу, коли ситуація вияснеться та зміниться.

Одначе, поляки дізнавшись про втечу Митрополита, післали за ним погоню, а рівночасно проголосили велику грошеву нагороду тому, хто допоможе його зловити, або принесе його голову. І знайшовся такий чоловік, який злакомився на ,,нагороду'' та зрадив полякам місце перебування Митрополита і о. Гарасевича, і поляки схопили обох. Вони заарештували Митрополита та о. Гарасевича і доставили їх до міста Стрия.

Але арештованим прийшов на допомогу щасливий припадок або Божа допомога. Коли цих двох наших визначних духовників спроваджено до Стрия, Львів зайняли австрійські війська, розгромивши поляків, які утікали, хто куди міг.

Митрополит і його дорадник були врятовані, вони могли вже спокійно повернутись до Львова та продовжувати свою працю на церковній ниві.

Коли про це все дізнався австрійський цісар, а головно про те, що організатором цієї утечі був о. Гарасевич, він старався винагородити о. Гарасевича, та найменував його бароном, а до його прізвища додав ще друге фон Нойштерн — барон о. д-р Михайло Гарасевич фон Нойштерн. Українська церковна влада задумала іменувати його єпископом, але різні позакулісові впливи поляків перешкодили в цьому.

Ось таку подію пережила наша Українська Католицька Церква 168 років тому.

УКРАЇНСЬКЕ ЧУДО В ЮТИЦІ

Репортаж Леоніда Полтави

(1)

Головна подія

Року Божого 1977, дня 25 вересня, у неділю невелика українська громада в промисловому місті Ютиці, у стейті Ню Йорку (яких 5 гг. автом від Ню Йорку) пережила незвичайну подію. Того дня о. шамбелян Омелян Манастирський, у заступстві Єпископа Владики Йосифа Шмондюка, о. крилошанин Богдан Смик, парох української католицької церкви св. Володимира в Ютиці, в присутності великої кількости українського і американського духовенства, представників влади, інж. — архітекта Аполінарія Осадци та до 250 мирян — поблагословили наріжний камінь нової величної церкви св. Володимира.

У Ютиці живуть лише 100 родин — парафіян церкви св. Володимира. Збірка фондів на будову нового храму розпочалася 15 років тому і ще триває. Але нове Боже чудо звершилось: українська людина здвигнула на вільній американській землі ще одну рідну святиню! 100 родин, очолених у цьому важкому поході віри і вірности, улюбленим пастирем о. кр. Богданом Смиком, таки дійшли до перемоги. Із далеких століть княжої України-Руси прийшла до Ютики велична, струнка і міцна Церква. Не даремно сказав репрезентант міської влади на бенкеті увечорі: ,,Дякую вам, українці, за те, що живете в Ютиці, що будуєте Ютику і що молитесь у Ютиці!"

,,На Бога надійся та й рук прикладай!" — не знаю, чи чули таку полтавську приказку наші земляки в Ютиці, але вони її здійснюють на практиці.

Зусилля цієї малої громади такі великі, що справа остаточного завершення будови церкви св. Володимира Великого в Ютиці мала б стати всеукраїнською справою українців у благословенній Богом Америці. Вже зведені [illegible] чисті мури, вже стоїть на погідній копулі-бані хрест, а саму копулю розпочали покривати міддю. Та ще перед будівниками Храму такі великі видатки, що коли, Читачу, маєте сто долярів чи тільки одного доляра вільного — покладіть і Ви свою цеглинку, як вияв віри і як рішуче заперечення московської практики — зривання динамітом українських святинь! Відгукніться, чим зможете, на адресу: Very Rev. Bohdan Šmyk, Pastor, St. Volodymyr Ukrainian Catholic Church, 296 Gennesy St., Utica, N.Y. 13502.

Велика історія малої громади

Як і в більшості місцевостей українських поселень у Америці, до Ютики прибули кілька українських родин ще задовго перед Першою світовою війною. Важко працювали. І непомітно зійшли зі світу. Їх було замало, щоб поставити церкву, закласти школу. У більшості вони самі себе називали ,,русинами". Їх реєстрували невігласи як ,,росіян"... На старому цвинтарі ще збереглися кілька почорнілих хрестів. Національна несвідомість привела до того, що в Ютиці від давніх років є Російська Церква — а в ній чимало прихожан-українців, з дуже давніх поселенців які російської мови ніколи не знали і знати не будуть...

У 1900-х рр. багато українців-іміґрантів поселювалися в районі Трой, Олбані, Гадсон, Вотервліт, а потім — у Могавкській Долині, де знаходили працю на шахтах, заводах, у Ютиці — головно в текстильній промисловості, що давала заробіток, хоча не вирізнялась особливими гігієнічними умовинами. Але життя наладнувалось і, як інформує в дбайливо виданому памфлеті ,,Українці в Ютиці — Ромі та Могавк Долині" проф. Ярослав Лектей (видано з нагоди 200-ліття ЗСА і 100-ліття українського поселення в Америці), в 1911 р. українці вже мали свою церкву в Геркімері, Н.Й., а в Ютиці — церкву св. Петра й Павла — в 1912 р. У недалекому Ромі, куди щонеділі тепер поспішає із Ютики, щоб і там відправити Богослуження, о. парох Богдан Смик, церкву збудували РБ 1918.

Зростала національна свідомість там, на Батьківщині, де загорялися в 1917 р. перші вогні незавершеної і досі Української Національної Революції. Зростала вона й тут, серед нових поселенців з України, і серед давніше поселених земляків, завдяки історичним українським Православній і Католицькій Церквам, праці братських забезпеченевих Союзів, пресі рідною мовою, українським школам. У Ютиці в 1940-х рр. діяли відділи УНСоюзу і СУК ,,Провидіння", люди мали забезпечену духово-релігійну обслугу, а на життя заробляли головно в текстильній промисловості, на фабриках, заводах.

Коли по Другій світовій війні почали до міста Ютики прибувати нові іміґранти з України, то вони не приїхали на голе поле. Давніші поселенці мали тут чималі осяги. Однак, вже в 1950-х рр. текстильна промисловість у цім районі почала занепадати. Велике безробіття змусило і давніших поселенців, і нових шукати праці. Сотні українських родин виїхали з цього невеликого, гарно упорядкованого, чистого міста.

Українська католицька парафія св. Володимира в Ютиці втратила понад половину свого членства. Та не пропала душпастирська праця нового іміґранта, отця радника Савина Дурбака, який у грудні 1949 р. відправив у Ютиці першу Службу Божу для українців-католиків у костелі Отців Францісканів. Під проводом цього сл. п. Духовника відбулися в Ютиці 14 січня 1950 р. сходини, засновано парафію з понад 100 осіб, у тому 40 дітей, вибрано Церковний Комітет. Дальші Богослуження відбувалися в литовській церкві св. Юрія.

Зі збільшенням кількости вірних виринула потреба мати власну церкву. Комітет Придбання Церкви діяв і за нового душпастиря, о. Івана Прокоповича. У грудні 1951 р. закуплено церковну будову від Єпископалів при 1108 Стейт вулиці за 7,800 дол. Багато вклали в неї вірні жертвенної праці і гроша, заохочувані добрим словом і змістовними проповідями нового пароха — о. Богдана Смика. Він перебрав парафію 1-го травня 1953 р., коли з Ютики вже розпочався через нестачу праці український відплив. 30 травня 1953 р. Кир Константин Богачевський, перший Митрополит УКЦеркви в ЗСА, посвятив відновлений храм.

[Продовження буде]

Нобелівську нагороду в економіці признано британцеві і шведові

Стокгольм. — Шведська Королівська Академія Наук повідомила минулої п'ятниці, що цьогорічну Нобелівську Нагороду в ділянці економіки признано 78-річному проф. Бертілові Оглінові, колишньому лідерові Шведської Ліберальної партії, та 70-літньому д-рові Джеймсові Мідові, колишньому професорові в Кембриджському університеті в Англії. Обидвох науковців відзначено за їхній вклад у теорію щодо міжнародної торгівлі й інвестицій капіталу. Оглін і Мід — „ це піонери в тих ділянках економічних наук'', які розвивали свої теорії в 1930-их і 1950-их роках — зазначила Королівська Академія Наук.

Заповідають відкриття чергового педагогічного курсу

Чікаґо (М. С.) — Педагогічний Інститут ім. Петра Могили в Чікаґо повідомляє, що після однорічної перерви відкривається шостий з черги 2-річний педагогічний курс для евентуальних кандидатів на учителів у школах українознавства. У першому семестрі цього акад. року (10 тижнів) заплановані два цикли викладів д-ра Василя Маркуся — „Україна 20-го сторіччя'' і проф. Мирослава Семчишина — „Українська Культура'' (іст. огляд, ч. І). У другому, весняному семестрі будуть виклади з Основ виховання і навчання та виховної психології.

УП Інститут, який існує уже 14 років, це самостійна, академічного типу вища школа, а викладачами є професори американських університетів (коледжів) і відомі українські культурні діячі. Завданням інституту є поглибити і поширити знання з українознавчих предметів та на базі цих предметів подати студентам основні відомості з педагогічних дисциплін. Курс розрахований на 4 семестри (два роки навчання) по 50 акад. годин у кожному.

На курс приймаються кандидати, що закінчили американську середню школу і 10-11 кляс українознавчої школи, або мають рівнорядну освіту. Виклади відбуваються кожної суботи, в часі від 10:30 год. по пол. Початок викладів у суботу, 5-го листопада, в приміщенні Союзу Українок Америки при 2218 В. Чікаґо евеню.

Письмові або телефонічні зголошення на курс приймає д-р Дарія Маркусь 5733 N. Central Park Ave., Chicago, Ill. 60659, ч. тел. 588-5904.

Пам'яті інспектора Івана Білоуса

Дня 18-го серпня 1976 р. відійшов у Вічність у Детройті св. п. інспектор Іван Білоус.

Народився він у селі Путятинці, Рогатинського повіту у 1892-му р. Після закінчення учительської семінарії в Тернополі, учителював в тому ж повіті до вибуху Першої світової війни. Після покликання до австрійського війська перейшов в ряди Українських Січових Стрільців, з якими брав участь у боях під Симиківцями, на Лисоні і ін. Був старшиною Української Народної Армії, перебув польський полон. Повернувшись додому, став управителем школи в Серниках Середніх, Рогатинського повіту. Там же проявив свою працю і на суспільному полі, закладаючи споживчу кооперативу і молочарню.

Своєю відданністю і трудом здобув довір'я селян і мав чималий вплив на національне усвідомлення селян, яке з москофільського стало українським.

В часі пацифікації перенесено його на вчительську працю у Польщу, де проживав аж до 1942 р. Повернувшись того ж року до рідного Рогатина, став директором повітового Союзу Кооператив. У 1944 р. подався на еміграцію, а в 1949 р. переїхав до Америки і осів в Детройті. Тут зараз включився в учительську працю. Причинився до організації українознавчої школи на заході міста і в 1952 р. став її директором. На тому пості працював 18 років. У 1962 р. Шкільна Рада УККА іменувала його інспектором для чотирьох шкіл: в Чікаґо, Детройті і Клівленді і на цьому відтинку він працював 10 років. Склав при співпраці учителів Детройту, Клівленду і Чікаґо Читанку для УІ кл. Українознавчих шкіл. У половині 60 років став головою Учительської Громади в Детройті і чимало причинився до пожвавлення праці в цій організації. У 1970 р. обрано його головою Об'єднання Педагогів Америки, і тут він працював так довго, як довго на те дозволяло йому здоров'я.

Неоднократно писав статті у „Свободі" на педагогічні і виховні теми.

Крім педагогічної праці проявився б. п. інсп. Іван Білоус і на громадському полі в Детройті. При допомозі своїх приятелів зорганізував Об'єднання Бувших Вояків - Українців (ОБВУ) і був його першим головою протягом 6-ти років. Опісля став головою обласної Управи того ж товариства і цю функцію виконував 7 років.

Зі смертю б. п. інсп. Івана Білоуса українська громада, а зокрема українське вчительство втратило цінну людину, бо небагато у нас одиниць, які мали б стільки зрозуміння і жертвенности для громадських, а в тому і педагогічних справ, скільки мав св. п. інспектор Іван Білоус. Це була людина праці, яка дорожила кожною вільною хвилиною, щоб її не змарнувати, а використати для добра своєї спільноти, з особливим наголошенням українського шкільництва.

В особистому житті був погідної вдачі, любив жартувати і тим здобував собі приятелів.

І тому залишив за собою жаль всіх, хто його знав і з ким він співпрацював. Пам'ять про Покійного житеме довго, зокрема серед учительських рядів.

Ф. Любинецька

УМІ ВІДЗНАЧАЄ 25-РІЧЧЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Члени Управи і учителі УМІ. На фото сидять (зліва): Таїса Богданська, Дарія Каранович, Мелянія Байлова, Галя Клим, Ольга Чипак. Стоять: Марія Мацькевич, Рафаїл Венке, Калина Чічка-Андрієнко.

пам'яттю, а їхні прізвища є: Ярослав Барнич, Василь Безкоровайний, Любомир Горницький, Стефанія Дзядів, Галина Лагодинська Залеська, Вадим Кіпа, Зіновій Лисько, Микола Недзведський, Іван Недільський, Віктор Пацлавський, Людмила Тимошенко Полевська, Микола Полевський, Роман Савицький, Богдан Сарамага, Надія Недільська Слободян, Роман Ставничий, Ростислава Темницька, Роман Форостівська, Микола Фоменко, Володимир Цісик, Мирон Шиян.

О год. 5-ій по полудні Бенкетом-Зустріччю з Громадянством закінчимо З'їзд, на якому виступить Сеньйорка Відділу УМІ Детройту, піяністка проф. Ірина Решеталович, та д-р Богдан Лончина (промова). Господарем Бенкету буде д-р Степан Ворох.

Ми з гордістю можемо ствердити, що зусилля музик-ентузіястів не пішли надаремно. Через картотеку УМІ пройшли тисячі учнів, які дістали добру фахову освіту, з яких деякі вибрали музику, як свою професію і стали учителями Інституту.

Найважливішими досягненням одначе є це, що УМІ спопуляризував українську клясичну музику серед американців. Завдяки учителям і учням УМІ твори українських композиторів прозвучали в репрезентативних залях Метрополії та в інших містах Америки, в радіо, на телевізії, в коледжах та університетах і всюди зустрілись з дуже прихильною американською критикою.

Відновлення діяльности Інституту Української Мови

Зважаючи на конечну потребу існування центральної наукової установи, що координувала б творчі зусилля всіх українських мовознавців у діяспорі, нещодавно відновив свою діяльність Інститут Української Мови в ЗСА. Основоположником Інституту був покійний проф. П. Ковалів ще 2-го березня 1950 р.

Інститут Української Мови ставить перед собою такі завдання:

1. Оберігати нормативні основи української мови на чужині від різних шкідливих впливів (російських, польських, англійських).

2. Розгортати й провадити науково-дослідну працю в різних ділянках українського мовознавства.

3. Видавати друком наукові праці з різних ділянок українського мовознавства.

4. Гідно репрезентувати українське мовознавство перед чужинцями.

Щоб успішно перевести в життя ці завдання, при ІУМ будуть створені такі комісії: Український правописний центр, Комісія правописного словника, Комісія нормативної граматики української мови, Комісія історії української мови, Комісія української графіки, Комісія загально-технічного словника, Комісія синонімічного словника та Комісія перевидання наукових раритетів.

Інститут Української Мови охоче співпрацюватиме з іншими науковими установами, обмінюючись своїми виданнями, своїми співробітниками і своїми друкарськими засобами. Інститут успішно переводить свою видавничу діяльність. Друге видання „Українського правопису" проф. П. Ковалева вже майже вичерпане. Тепер друкується вже третє видання цього цінного правописного довідника.

Черговим виданням ІУМ буде видання поширеного „Правописного словника'' в 3-ох томах, що матиме понад 120 тисяч слів. Група співробітників Інституту вже закінчила укладання першого тому цього словника.

Щоб допомогти українським видавництвам, пресовим органам, організаціям і установам, а також приватним особам у вирішенні складних правописних питань, члени ІУМ дають безкоштовні фахові поради. Звертатись на адресу:

Ukrainian Language Institute
P.O. Box 54101
Linden Hill Station
New York, N.Y. 11354

Український Літературно-Мистецький Клюб

136 2nd Avenue

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу інформують, що в п'ятницю, 21-го жовтня ц. р., о год. 7:30 вечора у приміщенні цього Клюбу виступлять гості з Мюнхену — д-р Володимир Маруняк, який доповідатиме на тему: „Українська еміграція в Европі"(стан, проблеми, перспективи), та його дружина Наталія Наталенко-Маруняк - альт, яка при акомпаньяменті проф. Лева Стругацького відспіває українські настроєві пісні і романси.

ЗСА готові продати більше зерна для СССР

Вашінгтон. — Департамент сільського господарства минулого тижня повідомив уряд Совєтського Союзу, що ЗСА з уваги на великі надвишки, можуть в наступному році продати Москві до 15 мільйонів метричних тонн пшениці і кукурудзи.

Проте, Дейл Гетавей, асистент секретаря сільського господарства, заявив кореспондентам, що совєтські власті відповіли, що ще не знають, чи куплять більше ніж 6 мільйонів тонн, що є мінімальною кількістю, яку Москва зобов'язалася закуповувати річно, коли в 1976-му році підписала 5-річний контракт із ЗСА.

Ділимося сумною і болючою вісткою з Рідними і Знайомими, що з волі Всевишнього відійшла у Вічність наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ і БАБУНЯ

бл. п.

ІВАННА з КЛОЧКІВ МАЦЯК

народжена 10-го жовтня 1910 р. у Львові.

Померла 7-го жовтня 1977 р. в Буенос Айрес, Арґентина.

ПОХОРОН відбувся 8-го жовтня 1977 року на цвинтарі Олівос.

Горем опечалена родина:
чоловік — ІВАН
дочка — ХРИСТИНА ІВАНЧИШИН з чоловіком ІВАНОМ і сином ЮРІЄМ в Торонті, Канада
дочка — АЛЕКСАНДРА ТКАЧУК з чоловіком ОСИПОМ в Буенос Айрес
Ближча і дальша Родина в Україні та на еміграції

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п.

Інж. ІВАНА ЯМРОЗИКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в Ню Йорку, в церкві св. Юра в неділю, 23 жовтня 1977 р., о год. 4 по пол.

В глибокому смутку:

ДРУЖИНА, ДІТИ і ВНУКИ

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Олі Кобзяр-Черник

зложили на збірку ДІТИ — ДІТЯМ:

по 10.00 дол. — В. М. Заклинські, Я. Крижанівська, Д. О. Шепарович, О. Томашівська, Б. І. Висоцькі;
по 5.00 дол. — Е. Джигало.
Разом .... 55.00 дол.

Щиро дякуємо.
За ГУ УАЖДО:

О. Томашівська, голова — А. Давиденко, секретар

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 17-го жовтня 1977 р., відійшов нагло, у Вічність, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ЗЯТЬ

бл. п.

ОРЕСТ СТЕГНІЙ

народжений 2-го жовтня 1925 року в Ходорові, Україна.

ПАНАХИДА — в середу, 19-го жовтня ц. р., о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Virginia, Staten Island, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 20-го жовтня 1977 р. з української католицької церкви св. Тройці в Стетен Айленд при 288 Vanderbilt Avenue.

Горем прибиті:
дружина — ЯРОСЛАВА
син — СТЕФАН
пасерб — ДЕНИС
теща — МАРІЯ ВОЙЦЄХОВСЬКА

Рідним, Приятелям і Землякам подаємо сумну вістку, що 13-го вересня 1977 року в Букарешті, Румунія, відійшов несподівано у Вічність, наш Найдорожчий БРАТ І СТРИЙКО

бл. п. д-р мед.

ЕПАМІНОНД ТОМОРУҐ

на 76-му році свого трудолюбивого життя.

В сороковий день смерти, в СУБОТУ, 22-го ЖОВТНЯ 1977 р., о год. 8-ій рано буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ в церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ,

на яку запрошують в глибокому смутку:

брати —
АЛЕКСАНДЕР
СИЛЬВЕСТЕР з родиною в Румунії
братанок — ЯРОСЛАВ з дружиною МАРІЙКОЮ
Ближча і дальша Родина в Америці і Европі

Конґрес відклав заборону щодо продажу сахарини

Вашінгтон. — Палата Репрезентантів у понеділок, 17-го жовтня, 375-ма голосами проти 23-ох проголосувала відкласти на 18 місяців заборону щодо продажу сахарини, яка, згідно з дослідами в кількох канадських лябораторіях, може спричинювати недугу рака. Заборону запропонувало Управління харчів і ліків, але під натиском публічної опінії законодавці вирішили тимчасово відкласти цю заборону, щоб дати змогу урядовим і приватним американським лябораторіям перевести додаткові досліди.

Сенат ще минулого місяця вирішив відложити заборону щодо сахарини, а тепер спільна комісія обох Палат Конгресу старатиметься полагодити розбіжності між дещо відмінними рішеннями сенаторів і конгресменів.

Педагогічні Курси на УВУ

Студенти на Педагогічних Курсах в УВУ слухають викладу проф. д-ра Лесі Кисілевської-Ткач.

Цього літа я мала змогу брати участь у Педагогічних Курсах в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, Німеччина. Курсантів було тринадцять: шість з Англії, троє було з Чікаґо, а з Бельгії, Едмонтону, Канади, з Риму, Італії та з Югославії приїхало — по одному. Склад професорів був дуже добрий, а їхні виклади — дуже цікаві. Викладачами на Педагогічних Курсах були професори з Америки, Франції та Німеччини.

Ці Педагогічні Курси, програму яких підготовили Ректорат і Філософічний Факультет УВУ, відбувалися від 18-го липня до 12-го серпня. У тих чотирьох тижнях усі ми молоді учителі і виховники перейшли вишкіл корисний в нашій праці з українською молодю в суботніх школах і молодечих організаціях. Програма курсів, що була випрацьована так, щоб дати нам змогу познайомитися із головними завданнями і методами педагогічної праці в ділянці українознавства, була така:

Введення в проблематику української культури — проф. д-р В. Янів з Мюнхену;

Українське шкільництво в першій половині XX століття — проф. д-р Г. Васькович з Мюнхену;

Педагогічна психологія — проф. д-р Р. Трач з Рочестеру, ЗСА;

Методи викладання української мови — проф. д-р Я. Гурський із Сиракюз, ЗСА;

Методи навчання української літератури — д-р Кисілевська-Ткач з Мейплвуду, Н. Дж., ЗСА;

Основи історичної методики — проф. д-р П. Феденко з Мюнхену;

Географія в школах українознавства — д-р А. Жуковський з Парижу, Франція;

Проблеми етнічного виховання українців у діяспорі — д-р Д. Маркусь з Чікаґо, ЗСА.

Педагогічні курси в УВУ не тільки доповнили моє знання української культури, мови, історії і географії, але рівнож допомогли мені зрозуміти психіку сьогоднішньої української дитини та представили мені різні методи її навчання.

Для мене, молодої учительки, ці курси були дуже корисні, тому раджу зацікавленим особам скористати з подібних курсів у майбутньому в Українському Вільному Університеті.

Віра Лехнюк
учителька Школи Українознавства при осередку СУМА ім. Дмитра Вітовського в Палатайні, Ілліной.

КРЕМЛЬ ШУКАЄ НОВИХ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ватимуть до соціялізму під французькими прапорами. Виглядає, отже, що стаття Тореза в совєтському журналі була надрукована тільки для заспокоєння власного розчарування.

З приватних розмов в Беоґраді виходить, що Москва тепер перекинула свою злість з еспанських на французьких комуністів, які не пішли шляхом своїх італійських колеґ і не засудили достатньо відосередніх тенденцій комуністичних партій на Заході. Багато делеґатів на Европейській Конференції подивляли юґославський зразок комунізму і систему, яка дозволила більше, як котранебудь комуністична країна, на виміну людей й ідей, згідно з кінцевою постановою Гельсінкської угоди, але залишила за собою контролю над політичним й іншим життям країни. „Треба досвіду", — заявив представник Юґославії, якому висловлено признання, Він також був радий, що до Беоґраду приїде Ю. Андропов, шеф совєтського КҐБ, якому „можуть відкритися очі на багато фактів". У відкритій дебаті голова польської делеґації Маріян Добросєльскі також обороняв систему в Польщі, відмічуючи, що уряд проголосив амнестію для в'язнів, яка включала робітників, що виступали проти урядової програми.

ТАРЗАН, Ч. 7839. Тарзанова обіцянка

Що, Доне, має означати той термін: „Її Величність"?

Ха!

Панні Джейд подобається титул „Королева діямантів"... Напевно піддав їй цю гадку якийсь „геній" з реклямної фірми!

Вона мені нагадує одного деспотичного кімнатного маляра, який в недавньому минулому зумів здобути собі досить поважну підтримку...

Проте, вона має деякі додаткові „плюси"!

Їй не пощастить спричинити народам Африки ще більшу наужду, ніж вони вже тепер переносять, як теж не пощастить довести до поширення існуючих конфліктів... Я зроблю все можливе в цьому напрямі!